

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite: Lausuntopyyntö 5.4.2023

Lausuntopyyntö työryhmän esityksestä kalastusmatkailun kehittämisohjelmaksi

Taustaa

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa kalastusmatkailun kehittämisohjelmaluonnoksesta. Ohjelmaluonnos on laadittu maa- ja metsätalousministeriön 24.2.2022 nimittämän työryhmän toimesta. Ryhmä on luovuttanut esityksensä maa- ja metsätalousministeri Antti Kurviselle 30.3.2023. Kalastusmatkailun kehittämisohjelman lopullinen sisältö vahvistetaan lausuntokierroksen jälkeen.

Kalastusmatkailun kehittämisohjelman uudistaminen sisältyi pääministeri Marinin hallitusohjelmaan. Edellinen kalastusmatkailun kehittämisen valtakunnallinen toimenpideohjelma oli voimassa vuosina 2008–2013, jonka jälkeen toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Esimerkiksi kalastuslaki sekä Tornionjoen ja Tenon raja-jokisopimukset on uudistettu ja vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategia, sekä Suomen matkailustrategia 2022–2028 on laadittu.

Kalastusmatkailun kehittämisohjelman tavoitteena on, että kalastusmahdollisuudet tuotteistetaan laadukkaiksi, helposti ostettaviksi, eri asiakasryhmiä kiinnostaviksi palveluiksi. Lisäksi tavoitteena on, että kalastusmatkailu on kestävä ja alan yritystoiminta on osaavaa, verkostoitunutta ja kannattavaa. Tavoitteena on myös Suomen kalastusmatkailupalveluiden tunnettuuden ja kalastusmatkailijoiden määrän lisääminen sekä kalakantojen ja kalastusmahdollisuuksien hyödyntäminen matkailussa aikaisempaa enemmän. Ohjelman tavoitteellinen visio on kirjattu muotoon: *"Suomessa on monipuoliset ja Euroopan laadukkaimmat kalastuspalvelut."*

Kalastusmatkailun kehittämisohjelman toimeenpano aloitetaan ohjelman hyväksymisen jälkeen tai viimeistään vuoden 2024 alkaessa ja se on voimassa vuoden 2033 loppuun saakka. Kalastusmatkailun kehittämisohjelman toteutumiselle perustetaan seurantaryhmä, jonka puheenjohtajana ja sihteeristönä toimii maa- ja metsätalousministeriö. Ryhmän tehtävänä on seurata, miten toimenpiteet ovat edenneet, sekä tarvittaessa tarkentaa niitä.

Lapin liitto lausuu kantanaan seuraavaa:

Kalastusmatkailun kehittämisohjelma on erittäin tarpeellinen, mielestämme riittävän tavoitteellinen ja laadittu lukijaystävälliseen selkeään muotoon. Ohjelmaan on sisällytetty oikeat tavoitteet, sekä määritelty asiaan kuuluvalla tavalla vastuutahot ja toimijat. Kiitämme huolellisesta ja hyvästä ohjelman valmistelutyöstä.

Lapin matkailun yksi keskeisin haaste on matkailun kausiluonteisuus painottuen talvimatkailuun. Lapin liitto on ehdottomasti tukemassa kaikkia kestäviä toimia, joilla matkailua edistetään ympärivuotiseksi. Uskomme, että kalastusmatkailussa on valtavasti potentiaalia, mikäli sen hyödyntämisessä pystytään toimimaan järkevästi ja ennen kaikkea eri intressit huomioiden. Lapin liitto haluaa myös korostaa kalastuksen merkitystä paikallisten näkökulmasta ja pidämme välttämättömänä, että lappilainen kulttuuri- ja kalastusperinne ei ole uhattuna lisääntyvän kalastusmatkailun myötä. Uskomme, että hyvällä tiedottamisella ja sidosryhmät huomioivalla yhteistyöllä sekä osallistavalla ohjelman jalkauttamisella intressiristiriitoihin liittyvät haasteet ovat ratkaistavissa.

Pidämme myös hyvänä ja välttämättömänä asiana, että ohjelmaa laatineessa työryhmässä on ollut edustajia Lapin maakunnasta. Näkemyksemme mukaan työryhmässä olisi kuitenkin voinut olla kattavammin lappilaisia elinkeinonharjoittajia, joilla on kokemusta kalastusmatkailutoiminnasta. Huomioiden maakuntamme vesistöjen pinta-alat, sekä ainutlaatuiset vaelluskalavesistöt edellytämme, että lappilainen edustus huomioidaan asianmukaisesti myös tulevan seurantaryhmän nimittämisen yhteydessä.

Lopuksi haluamme korostaa, että kalastusmatkailua kehitettäessä ei tule unohtaa kotimaisen kalan merkitystä ja potentiaalia elintarvikkeena. MMM:n (Halonen) esittämien laskelmien mukaan: yksi kotimainen kala-ateria viikossa enemmän tuottaa laskennallista terveyshyötyä sote menojen säästöinä 1-2 miljardia euroa vuosittain. Huomionarvoista on myös, että Suomen omavaraisuusaste kalan osalta on ainoastaan n. 35 %. Kalaa siis tuodaan ulkomailta, lähinnä Norjasta suhteettoman paljon. Yhtälön muuttamiseksi päivävästaiseksi tarvitaan pikaisia toimenpiteitä. Vesistöistä ja kalakannoista se ei ole kiinni tuhansien järvien maassa.

LAPIN LIITTO

Mika Riipi
Maakuntajohtaja

Lausunnon valmistelija:
Lassi Kontiosalo, Luonnonvara-asiantuntija